

Symposium 2019

Dentoalveolær kirurgi

1.-2. november 2019

Aalborg

VELKOMMEN

til Tandlægeforeningens SYMPOSIUM 2019 i Aalborg

Thomas Starch-Jensen
Faglig koordinator

Ole Thomas Marker
Symposium ansvarlig

ARRANGEMENTSKOMITÉ:

Thomas Starch-Jensen, professor, overtandlæge, ph.d.

Ole Thomas Marker, efteruddannelseschef, Tandlægeforeningens Efteruddannelse

Dentoalveolær kirurgi

Det er en stor glæde at kunne byde velkommen til Tandlægeforeningens Symposium 2019 omhandlende dentoalveolær kirurgi.

Vi husker alle historien om smeden i Lønneberg, der trak dårlige tænder ud med sin store, frygtindgydende tang for halvtreds ører i timen. Heldigvis har tiden ændret sig og tandudtrækning foretages ikke længere hos smeden eller barberen. Modsat mange af vores nabolande varetages de fleste dentoalveolære kirurgiske indgreb af tandlæger eller specialtandlæger i primær sektoren. Udførelse af dentoalveolær kirurgi i tandlægepraksis stiller imidlertid ofte store krav til behandleren, og vores patienter imødeser smertefri behandling, høj faglig ekspertise og kort behandlingstid. Ligeledes kan patienternes alder, medicinforbrug og almensygdomme komplicere det forestående kirurgiske indgreb.

Nationale og internationale foredragsholdere vil præsentere kirurgiske problemstillinger inklusive indikation og generelle principper for udførelse af dentoalveolær kirurgi i tandlægepraksis. Symposiet vil være særdeles praksisrelevant med fokus på de hyppigste dentoalveolære kirurgiske procedurer - inklusive diagnostik, behandlingsplanlægning, præ- og postoperativ medicinering, håndtering af medicinsk kompromitterede patienter, kirurgiske teknikker samt behandling af komplikationer efter dentoalveolær kirurgi.

Du vil igen i år kunne få maksimalt udbytte af indlæggene, hvis du bruger vores eventsite. Her vil du bl.a. kunne stille spørgsmål til foredragsholderne under alle sessioner, og der vil blive suppleret med ekstra materiale online.

Dette års symposium vil opdatere din nuværende viden om dentoalveolær kirurgi og forbedre dine kirurgiske færdigheder, så vi glæder os til at se dig til Tandlægeforeningens Symposium 2019.

Thomas Starch-Jensen, faglig ansvarlig, professor, overtandlæge, ph.d.

Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen

PROGRAMOVERSIGT → Fredag den 1. november 2019

08.30-09.00	MORGENKAFFE
09.00-09.05	Velkommen Ole Thomas Marker
09.05-09.30	Introduktion til symposiet om dentoalveolær kirurgi Susanne Kleist Thomas Starch-Jensen
09.30-10.50	BLOK I: RETINERED TÆNDER
09.30-09.50	Præ- og postmedicinering af raske patienter før dentoalveolær kirurgi inkl. valg af relevant lokalbedøvelse Marie Kjærgaard Larsen
09.50-10.20	Diagnosis, treatment planning, surgical exposure and biomechanical resolution of impacted canines? Adrian Becker
10.20-10.40	Den vanskelige tandekstraktion samt fjernelse af overtallige tænder Lone Lenk-Hansen
10.40-10.50	Diskussion og spørgsmål
10.50-11.20	PAUSE
11.20-12.30	BLOK II: RETINERED TÆNDER – VISDOMSTÆNDER
11.20-11.40	Radiologisk diagnostik før kirurgisk fjernelse af visdomstænder Lars Bo Petersen
11.40-12.20	Indikation og teknik for kirurgisk fjernelse af visdomstænder Malene Hallund
12.20-12.30	Diskussion og spørgsmål
12.30-13.30	FROKOST
13.30-15.00	BLOK III: RETINERED TÆNDER – ORAL PATOLOGI
13.30-13.50	Dekoronering af mandibulens 3. molar Sven Erik Nørholt
13.50-14.10	Håndtering af komplikationer efter kirurgisk fjernelse af visdomstænder Jens Jørgen Thorn
14.10-14.30	Klassifikation af kæbecyster Jesper Reibel
14.30-14.50	Kirurgisk behandling af kæbecyster Peter Marker
14.50-15.00	Diskussion og spørgsmål
15.00-15.30	PAUSE
15.30-17.00	BLOK IV: MEDICINSK KOMPROMITTEREDE PATIENTER OG ORAL KIRURGI
15.30-15.50	Dentoalveolær kirurgi hos patienter i antiresorptiv behandling (bisfosnat og denosumab) samt strålebehandlede patienter Morten Schiødt
15.50-16.10	Håndtering af patienter i antitrombotisk behandling Thomas Decker Christensen
16.10-16.30	Håndtering af patienter med hjertekar sygdomme Olav Jonas Bergmann
16.30-16.50	Håndtering af patienter med diabetes Morten Bay Grauballe
16.50-17.00	Diskussion og spørgsmål

PROGRAMOVERSIGT → Lørdag den 2. november 2019

08.30-09.00	MORGENKAFFE
09.00-10.15	BLOK V: KIRURGISK ENDODONTI
09.00-10.00	Kirurgisk endodonti. Indikation og teknik. Søren Schou Thomas Foldberg
10.00-10.15	Diskussion og spørgsmål
10.15-10.45	PAUSE
10.45-12.30	BLOK VI: BLØDTVÆVSKIRURGI
10.45-11.45	Shifting paradigms in implant soft tissue augmentation Daniel Thoma
11.45-12.15	Anvendelse af mikrokirurgiske principper til behandling af gingivale retraktioner Peter Lindkvist
12.15-12.30	Diskussion og spørgsmål
12.30-13.30	FROKOST
13.30-15.30	BLOK VII: BIOPSI, ANÆSTESI OG AKUT SITUATION
13.30-13.40	Præsentation af symposium 2020 Per Vult von Steyern
13.40-14.00	Hvor og hvordan skal jeg tage en vævsprøve? Henrik Paul Nielsen
14.00-14.20	Vågen sedering og generel anæstesi på børn og voksne Merete Aaboe
14.20-14.40	Akut behandling af akutte situationer i tandlægepraksis René Christian Bleeg
14.40-14.50	Dentoalveolær kirurgi i hospitalsregi - hvad kan henvises? Thomas Starch-Jensen
14.50-15.00	Diskussion og spørgsmål
15.00-15.20	Resumé og opsummering af nyheder fra symposiet Thomas Starch-Jensen
15.20-15.30	Afslutning Susanne Kleist

Dentoalveolær kirurgi

PROGRAM Fredag den 1. november 2019

08.30-09.00 **MORGENKAFFE**

09.00-09.05 **Velkommen**

Ole Thomas Marker, efteruddannelseschef, Tandlægeforeningen

09.05-09.30 **Introduktion til symposiet om dentoalveolær kirurgi**

Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen
Thomas Starch-Jensen, fagligt ansvarlig, professor, overtandlæge, ph.d.

09.30-09.50 **Præ- og postmedicinering af raske patienter før dentoalveolær kirurgi inkl. valg af relevant lokalbedøvelse**

Marie Kjærgaard Larsen, uddannelsestandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi, ph.d.-studerende

Dentoalveolær kirurgi kan medføre per- og postoperative komplikationer i form af smerte, hævelse, trismus og infektion. Præ- og postoperativ medicinering kan mindske antallet af komplikationer og sikre en bedre patientbehandling.

I nærværende præsentation gives anbefalinger til brug af analgetika, antibiotika og anxiolytika i forbindelse med dentoalveolær kirurgi hos raske patienter. Endvidere vil de forskellige typer af lokalanalgetika blive gennemgået.

Afslutningsvis præsenteres anbefalinger til brug af kortikosteroider og kryoterapi i forbindelse med fjernelse af visdomstænder baseret på randomiserede, kontrollerede undersøgelser.

09.50-10.20 **Diagnosis, treatment planning, surgical exposure and biomechanical resolution of impacted canines**

Adrian Becker, Professor, orthodontic specialist

For impacted maxillary canines, diagnosis means accurate positional diagnosis in 3 planes of space, but it also means searching for a pathologic entity that may have prevented eruption. The "worst case scenario" is when canine impaction is associated with resorption of the roots of adjacent incisors (usually), which occurs in varying degrees to a majority of cases. Treatment planning prescribes a practical step-by-step scheme to resolve the impaction, as an integral part of the overall treatment strategy for the dentition. The surgeon provides the orthodontist with access to the canine and the opportunity to control its movement by applying traction to resolve the impaction. Appropriately

managed, the impacted tooth may be guided to sidestep the resorbed root of the adjacent tooth, to be erupted into the mouth and to be brought into alignment. Simultaneously, distancing the canine will arrest the resorption process and improve the prognosis of its affected and threatened neighbour. The presentation will be illustrated with cases that demand advanced imaging techniques for their diagnosis, innovative treatment planning, unconventional surgical techniques and original biomechanics for their successful outcomes.

10.20-10.40 **Den vanskelige tandekstraktion samt fjernelse af overtallige tænder**

Lone Lenk-Hansen, specialtandlæge

Evnen til at fjerne tænder atraumatisk er med tiden blevet mere og mere vigtig. Ikke kun af hensyn til patientens komfort, men også grundet øget behov for efterfølgende implantatbehandling. Ligeledes ved vi i dag, at visse sygdomme/medicintyper kan lede til større risiko for knoglenekrose, hvis ikke tænder fjernes skånsomt. Der vil blive præsenteret forskellige metoder til skånsom tandfjernelse i vanskelige situationer.

Specifikke overvejelser i forbindelse med fjernelse af overtallige tænder vil endvidere blive berørt. Hvad er der behov for af radiologi? Kan behandling foregå i lokalbedøvelse? Hvordan får man adgang til den overtallige tand? Disse spørgsmål forsøges besvaret i indlægget.

10.40-10.50 **Diskussion og spørgsmål**

10.50-11.20 **PAUSE**

11.20-11.40 **Radiologisk diagnostik før kirurgisk fjernelse af visdomstænder**

Lars Bo Petersen, tandlæge, ph.d.,

Skal der tages et intraoralt, et panoramabillede eller en CBCT-optagelse før fjernelsen af en visdomstænd? Hvad ved vi, og hvad tror vi?

11.40-12.20 **Indikation og teknik for kirurgisk fjernelse af visdomstænder**

Malene Hallund, specialtandlæge, afdelingstandlæge

Der fjernes hvert år et stort antal visdomstænder, og størstedelen af disse fjernes i privat praksis. Selv om visdomstændsfjernelse er en almindelig del af vores behandlingstilbud, kan vi alligevel til tider stå med usikkerheden omkring vurdering af indikationen, sværhedsgraden og til tider stå med fornemmelsen af, at der må være en lidt lettere måde at foretage operationen på.

Vi gennemgår på sessionen indikationer og retningslinjer for den kirurgisk fjernelse af visdomstænder, samt ser på de radiologiske metoder til at belyse visdomstændens lejrning, klassificeringen og fastlæggelse af sværhedsgrad.

Ved case præsentationer fremlægges den kirurgiske teknik og der gives et brush-up på den vigtige og relevante anatomi.

Sessionen giver dig overblik over den korrekte indikation, planlægning og teknik for kirurgisk fjernelse af visdomstænder.

12.20-12.30 Diskussion og spørgsmål

12.30-13.30 **FROKOST**

13.30-13.50 Dekoronering af mandiblens 3. molar

Sven Erik Nørholt, klinisk professor, overtandlæge, ph.d.

Kirurgisk fjernelse af visdomstænder i underkæben indebærer en risiko for varig skade på n. alveolaris inferior, særlig hvis der er tæt relation mellem rod og nervekanal. Denne risiko for nerveskade kan reduceres markant, hvis der i stedet foretages en dekoronering med efterladelse af rodkomplekset. Det er vigtigt, at denne behandling er besluttet på forhånd på basis af et panoramærøntgen eller i særlige tilfælde en CBCT-scanning. Derudover skal operationen foretages efter en fast kirurgisk protokol, således at der efterlades et fastsiddende, vitalt rodkompleks, og at der foretages tilstrækkelig forsækning af dette under knogleniveau uden efterladelse af emalje eller perikoronarvæv. Der foretages primær suturering og røntgenkontrol af det efterladte rodkompleks. Der vil normalt ske en vis migration af roden i det første år, men kun sjældent i et omfang, der kræver yderligere behandling. Der bør foretages røntgenkontrol efter et år. Det er vigtigt at understrege, at behandlingen er kirurgisk vanskelig og bør udføres af erfarne kirurger for at minimere risiko for komplikationer.

13.50-14.10 Håndtering af komplikationer efter kirurgisk fjernelse af visdomstænder

Jens Jørgen Thorn, ledende overtandlæge, lic.odont.

Skader på omgivende væv, mandibelfrakturer, displacerede rødder, postoperative infektioner, emfysemer, hæmatomer, kæbeledsgener, oro-antrale fistler – listen er lang over mulige komplikationer til fjernelse af visdomstænder. De vigtigste og deres behandling vil blive gennemgået.

14.10-14.30 Klassifikation af kæbecyster

Jesper Reibel, professor, lic. et dr.odont.

Kæbecysterne er klassificeret af WHO i 2017. Da det er 25 år siden den foregående WHO-klassifikation af cyster fremkom, og da der i mellemtiden er foretaget nogle tvivlsomme omklassifikationer, er der naturligt flere væsentlige nyheder, der vil blive gennemgået i foredraget. WHO-klassifikationen skal afspejle international standard inden for emnet og skal kunne anvendes som retningsgivende ressource i forbindelse med beslutning om behandling af patienter, herunder vurdering af behandlingsresultater, og design af videnskabelige studier. Viden om klassifikationen er derfor væsentlig i forbindelse med diagnostik og behandling inden for området.

14.30-14.50 Kirurgisk behandling af kæbecyster

Peter Marker, specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi

Behandling af kæbecyster har traditionelt omfattet to forskellige principper: 1) En total enukleation af alt cystevæv i ét indgreb, og herefter primær lukning (cystektomi). 2) En konservativ tilgang med

oplukning til cysten og sikring af vedvarende åbning til cystelumen med henblik på en reduktion og heling af den patologiske proces (dekompression, marsupialisation, cystotomi). Cystektomi anvendes til mindre og mellemstore cyster, hvor der ikke skønnes risiko for at traumatisere nabostrukturer ved indgrebet. Fordelen ved denne procedure er, at den er hurtig og kun kræver én operation. Dekompressionsbehandlingen anvendes ved store cyster, der involverer f.eks. tandanlæg, n.alv.inf., nabotænder eller hvor mandiblen er stærk svækket med risiko for fraktur ved operation. Ulempen ved denne behandlingsstrategi er, at den er langvarig, kræver to operationer og forudsætter god kooperation af patienten. I foredraget vil de to behandlingsprincipper blive gennemgået. Den praktiske gennemførelse af behandlingerne vil blive demonstreret med case-presentations af de almindeligste cystetyper.

14.50-15.00 Diskussion og spørgsmål

15.00-15.30 **PAUSE**

15.30-15.50 Dentoalveolær kirurgi hos patienter i antiresorptiv behandling (bisfosnat og denosumab) samt strålebehandlede patienter

Morten Schiødt, overtandlæge, gæsteprofessor, dr.odont.

Dentoalveolær kirurgi inklusive tandekstraktioner på patienter i antiresorptiv medicinsk behandling mod cancer eller osteoporose er forbundet med øget risiko for udvikling af medicin-relateret osteonekrose i kæberne (MRONJ). Tilsvarende er kirurgi på patienter der har modtaget fuld strålebehandling for hoved-hals cancer også forbundet med risiko for udvikling af osteoradionekrose (ORN). I foredraget beskrives ligheder og forskelle på MRONJ og ORN, ligesom forholdsregler for hvordan tandekstraktion kan foregå, uden at der udvikles MRONJ eller ORN.

15.50-16.10 Håndtering af patienter i antitrombotisk behandling

Thomas Decker Christensen, overlæge, lektor, dr.med., ph.d.

Et stort og stigende antal patienter er i behandling med antitrombotisk medicin. På nuværende tidspunkt drejer det sig om mere end 600.000 patienter, og der sker en øgning på ca. 10 % hvert år. Medicinen (f.eks. dabigatran etexilate [Pradaxa®], Rivaroxaban [Xarelto®], warfarin [Marevan®], ASA/magnyl, clopidogrel [Plavix®] og ticagrelor [Brilique®]) gives til patienter med en øget risiko for tromboembolier (blodpropper). Det drejer sig om sygdomme som iskæmisk hjertesygdom, atrieflimmer, apopleksi, claudicatio intermittens, efter indsættelse af kunstige hjerteklapper. Når man giver antitrombotisk medicin til en patient, øger man samtidig risikoen for blødninger. Disse blødninger kan være alt fra små slimhindeblødninger til store intrakranielle blødninger. Risikoen for blødninger vil selvsagt være betydeligt forøget under et operativt indgreb, og det gælder også for orale/dentale indgreb.

Hvis man generelt bare stopper patientens antitrombotisk medicin før et operativt indgreb, vil der være en stærkt øget risiko for, at patienten får en blodprop. Det er derfor en balancegang ml. de to risici (blodpropper og blødninger).

I præsentationen gives der strategier for korrekt pausering af alle typer af antitrombotisk medicin, inkl. anvendelse af en APP til daglig klinisk brug.

16.10-16.30 Håndtering af patienter med hjertekar sygdomme

Olav Jonas Bergmann, professor, overlæge, dr.med. et cand.odont.

Det er veletableret, at dentoalveolære indgreb medfører en risiko for bakteræmi, og at der er en association mellem parodontitis og hjerte-kar-sygdomme. Men er der forholdsregler i tandlægepraksis, når det gælder håndtering af patienter med hjertesygdomme så som hjertesvigt, iskæmisk hjertesygdom og hjerteklapsygdomme? Hvem skal have antibiotikaproylakse? Må man anvende NSAID? Skal eller må trombocyttaggregationshæmmere pauseres? Må man anvende adrenalin? Er der særlige medikamentelle interaktioner, man skal være opmærksom på?

16.30-16.50 Håndtering af patienter med diabetes

Morten Bay Grauballe, henvisningstandlæge, postdoc, ph.d.

Patienter med diabetes har større risiko for at få sygdomme i mundhulen og patienter med sygdomme i mundhulen har ligeledes større risiko for at udvikle diabetes eller forværre eventuelle komplikationer til diabetes.

Foredraget vil fokusere på sammenhængen mellem diabetes og sygdomme i mundhulen. Der gennemgås retningslinjer for den komplekse tandbehandling af diabetiske patienter samt relevante forholdsregler ved kirurgiske indgreb. Foredraget vil også komme ind på screening for udiagnosticeret diabetes i tandlægepraksis.

16.50-17.00 Diskussion og spørgsmål

PROGRAM ➔ Lørdag den 2. november 2019

08.30-09.00 MORGENKAFFE

09.00-10.00 Kirurgisk endodonti. Indikation og teknik

Søren Schou, specialtandlæge, ph.d., dr.odont.
Thomas Foldberg, tandlæge

Der er inden for de seneste 5-10 år sket en betydelig udvikling inden for de ortograde endodontiske behandlinger, herunder roterende/reciprokerende filsystemer, fleksible file, mikroskop og ultralyd. Endvidere er der i samme periode sket en betydelig udvikling inden for de kirurgiske retrograde endodontiske behandlinger. Denne udvikling har medført, at indikationsområdet for kirurgisk retrograd revision har ændret sig betydeligt.

Med udgangspunkt i en række patienttilfælde vil der blive fokuseret på behandlingsplanlægning samt en detaljeret gennemgang af den kirurgiske teknik, herunder anvendeligheden af CBCT scanning i forbindelse med behandlingsplanlægning, type af retrograd kavitet samt retrogradt fyldningsmateriale. Der vil også blive fokuseret på, hvornår man selv kan udføre behandlingen, og hvornår man bør henvise til kollega med større erfaring med kirurgisk endodonti. Endelig vil der blive fokuseret på kontrolregi samt prognosen for kirurgisk retrograd revision, herunder hvilke faktorer der påvirker prognosen i positiv og negativ retning.

10.00-10.15 Diskussion og spørgsmål

10.15-10.45 PAUSE

10.45-11.45 Shifting paradigms in implant soft tissue augmentation

Daniel Thoma, PD Dr. med. dent.

Treatment strategies using implants and reconstructive means are complex and long-term stability of functional and esthetic outcomes rely on healthy biological conditions. Clinical data suggest that hard tissue regeneration is responsible for roughly 60% and soft tissue augmentation for roughly 40% of the final volume at implant sites. Even though, hard tissue augmentation at implant sites is reported to be successful in terms of implant survival rates, three-dimensional analyses revealed that in many cases, a limited amount of buccal bone is present at the implant surfaces. Still, tissue stability was obtained, mainly through the soft tissues compensating for the missing hard tissue volume. Therefore, the number of soft tissue grafting procedures is increasing. Autogenous soft tissue transplants are considered to be the gold standard. However, recently developed soft tissue substitutes might provide similar outcomes with respect to soft tissue volume but be associated with less morbidity and complications than autogenous grafts, thereby offering significant benefits for patients and clinicians.

11.45-12.15 Anvendelse af mikrokirurgiske principper til behandling af gingivale retraktioner

Peter Lindkvist, tandlæge

Behandling af gingivale retraktioner, er ved anvendelse af mikrokirurgiske principper, i dag en veldokumenteret behandlingsform. Det biologiske grundlag for en forudsigelig behandling vil blive gennemgået. Konkrete behandlingsmetoder vil blive vist herunder anvendelsen af såvel autologe transplantater som blødtvævs substitutter. Afsluttende vil eksempler på 10-15 års opfølgning af egne behandlinger blive vist.

12.15-12.30 Diskussion og spørgsmål**12.30-13.30 FROKOST****13.30-13.40 Præsentation af symposium 2020 - Helkeramisk fast protetik**

Per Vult von Steyern, professor, dr.odont., ph.d.

13.40-14.00 Hvor og hvordan skal jeg tage en vævsprøve?

Henrik Paul Nielsen, overtandlæge, ph.d.,

Hvornår er det, at en vævsprøve har betydning for et patientforløb?
Hvor er det, at jeg skal tage min vævsprøve?
Hvordan er det, at jeg skal udføre min vævsprøve?
Hvordan skal svaret på vævsprøven håndteres?
Er vævsprøven en facitliste, som man altid kan stole på?

14.00-14.20 Vågen sedering og generel anæstesi på børn og voksne

Merete Aaboe, specialtandlæge, ph.d.

Tandbehandling af patienter kan være udfordret af patienternes varierende grad af tandlægeskræk og/eller tilstedeværende neuro psykiatriske lidelser. For at lette behandlingen for patienten og for tandlægen, har anvendelsen af beroligende medicin været anvendt gennem en årrække. Anvendelsen kaldes for vågen sedering. Reglerne for anvendelse af vågen sedering i tandlægepraksis er blevet skærpet, specielt hvis der behandles børn eller unge under 18 år, men reglerne for anvendelse af vågen sedering af patienter over 18 år er også blevet skærpet. Foredraget vil gennemgå indikationer og kontraindikationer for vågen sedering, herunder en gennemgang af ASA klassifikationen (American Society for Anaesthesiologists) af almen medicinske lidelser. Valg af medikament, dosering og doseringsform vil blive gennemgået, ligesom forhold-sregler for observation af patienten under induktionen af medicinen, under tandbehandlingen samt efter tandbehandlingen vil blive berørt. For nogle patienter er vågen sedering ikke tilstrækkelig til, at tandbehandlingen kan gennemføres. Disse patienter kan i stedet behandles i praksis i generel anæstesi under medvirken af en anæstetisilæge. Indikationer og kontraindikationer for generel anæstesi vil blive gennemgået ligesom

forholdsregler i form af faste og observation på klinikken efter behandling vil blive gennemgået.

14.20-14.40 Akut behandling af livstruende situationer i tandlægepraksis

René Christian Bleeg, speciallæge i anæstesiologi og intensiv medicin, fysioterapeut, dipl Int San, dipl Mil Med

Allergiske reaktioner forekommer i tandlægepraksis, men er sjældent alvorlige og livstruende. Når livstruende anafylaksi forekommer, er det imidlertid ofte dramatiske forløb med hurtig symptomudvikling som kan ende fatalt med hjertestop. I den sparsomme litteratur, der foreligger på området, angives der, at tandlæger hvert år oplever 0,7 tilfælde af akutte livstruende tilfælde hos deres patienter. Emnet er højaktuelt med baggrund i målepunkter fra Styrelsen for Patientsikkerhed inden for tandlægespecialet. Foredraget gennemgår de nyeste nationale guidelines for behandling af hjertestop og allergiske reaktioner. Alle guidelines kan forefindes på: <http://genoplivning.dk/avanceret-genoplivning/>, og det anbefales at disse gennemgås med klinikpersonalet mindst en gang årligt, og at der til klinikken indkøbes en AED og et sæt aldersvarende genoplivningstasker. Ligeledes kan kursus i genoplivning og AED bestilles på www.genoplivning.dk

14.40-14.50 Dentoalveolær kirurgi i hospitalsregi - hvad kan henvises?

Thomas Starch-Jensen, professor, overtandlæge, ph.d.

Hvad kan henvises af dentoalveolær kirurgi til de kæbekirurgiske afdelinger i Danmark? Dette spørgsmål stilles ofte af tandlæger til Tandlægeforeningen og de ledende overtandlæger ved landets kæbekirurgiske afdelinger. Sundhedsstyrelsens specialeplan for tand-, mund- og kæbekirurgi har klarlagt, hvilke kerneopgaver der varetages af de kæbekirurgiske afdelinger. I nærværende præsentation redegøres for de patientkategorier af dentoalveolær kirurgi, der kan henvises til de Kæbekirurgiske afdelinger i Danmark.

14.50-15.00 Diskussion og spørgsmål**15.00-15.20 Resumé og opsummering af nyheder fra symposiet**

Thomas Starch-Jensen, fagligt ansvarlig, professor, overtandlæge, ph.d.

15.20-15.30 Afslutning

Susanne Kleist, formand for tandlægeforeningen

Speakers

Adrian Becker

Dr. Adrian Becker is Clinical Associate Professor emeritus in the Department of Orthodontics of the Hebrew University-Hadassah School of Dental Medicine, Jerusalem, Israel. Author of "The Orthodontic Treatment of Impacted Teeth" – now in its 3rd edition. Co-authored 11 other textbooks. Guest editor of September 2010 issue of Seminars in Orthodontics dedicated to impacted teeth. Published 150 articles in the leading refereed international orthodontic journals and reviews manuscripts for all these journals. Editorial Board member of American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics, Angle Orthodontist, Seminars in Orthodontics, Journal of Clinical Orthodontics, World Journal of Orthodontics, Orthodontics and Craniofacial Research, Progress in Orthodontics, Mondo Ortodontico. President VIIth Symposium on Dentofacial Development & Function, Jerusalem 1998. Keith Godfrey Visiting Professor, University of Sydney, Australia, October/November 2005. Cecil Steiner Annual Memorial Lecture laureate, University of Southern California, Los Angeles, USA, 2006. Dewel Clinical Research Award for best research published in American Journal of Orthodontics & Dentofacial Orthopedics, 2015. Paul Herren Award recipient University of Bern, Switzerland, for 2017. Invited speaker at numerous national orthodontic congresses. Presents courses internationally on impacted teeth. Maintains lively and active educational website resource for troubleshooting impacted teeth www.dr-adrianbecker.com

Daniel Thoma

PD Dr. Daniel Thoma is the Head of Reconstructive Dentistry and Vice-Chairman at the Clinic for Fixed and Removable Prosthodontics and Dental Material Sciences, University of Zurich, Switzerland. He was trained in implant dentistry and prosthodontics at the Clinic for Fixed and Removable Prosthodontics and Dental Material Sciences, University of Zurich, Switzerland. Dr. Thoma was the recipient of an ITI scholarship and spent 1 year at the Department of Periodontics, University of Texas, Health Science Center, San Antonio, USA. In 2013, he got his *venia legendi* (Privatdozent) at the University of Zurich. His focus is on the comprehensive treatment of complex, partially edentulous patients applying all available options of reconstructive dentistry including dental implants. His main scientific interest is related to hard and soft tissue regeneration.

Henrik Paul Nielsen

Overtandlæge ved Rigshospitalets Kæbekirurgiske Klinik.
Formand for Dansk Selskab for Oral og Maxillofacial Kirurgi
Formand for Praksisforsikringsudvalget i Tandlægeforeningen

Jens Jørgen Thorn

Tandlæge 1977, Lic. odont 1983. Specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi 1987, Rigshospitalet. Post doc fellowship Københavns Universitet og Biomembrane Institute, University of Washington, Seattle 1988-1991. Specialtandlæge, afdelingstandlæge, overtandlæge Rigshospitalet 1991-2001. Ledende overtandlæge Kæbekirurgisk afdeling SVS Esbjerg, Syddansk Universitetshospital 2001-. Publikationer inden for oral medicin, ortodontisk kirurgi og rekonstruktiv kæbekirurgi.

Jesper Reibel

Professor, lic. et dr.odont. ved Oral Patologi og Oral Medicin, Tandlægeskolen i København. Sundhedsstyrelsens tilladelse til oral histopatologisk diagnostisk virksomhed 1990. Professor fra 1992 inden for fagområdet oral patologi og oral medicin, Københavns Tandlægeskole. Afdelingsleder/fagområdeleder siden 1983. Ekstern lektor Århus Tandlægeskole fra 2005. Tidl. formand for Dansk Selskab for Patologi og EU-konsensusgruppe vedr. tobak og mundhulen samt medlem af EU-arbejdsgrupper om oral cancer og præmaligne forandringer. Formand for og medlem af arbejdsgrupper i forbindelse med kapitler til WHO's klassifikation af hoved- og halstumorer 2015-17. Hovedansvarlig/foredragsholder for utallige nationale og internationale postgraduate kurser, symposier og kongresser inden for oral patologi, oral medicin og immunhistokemi siden 1979. Undervisning, forskning og diagnostisk arbejde inden for oral patologi og oral medicin siden 1975. Forskningsinteresser inden for adskillige områder af oral patologi og oral medicin. Forfatter/medforfatter på 21 bogkapitler og mere end 150 artikler i videnskabelige tidsskrifter.

Lars Bo Petersen

Født 1954 i København
Børnetandplejen Bornholm 1980-83
Tandlæge i Stuttgart(D), Bruxelles (B) og St.Ives (GB) 1983-1999
Privat praksis i Helsingør 1999-2007
Ansæt tandlæge Colosseumklinikken 2007-
Ph.d. Uddannelse Aarhus december 2011 - forsvaret april 2016
Klinisk forskning i privat praksis 2011-
Undervisning postgraduat 2011-
Forskningskonsulent i Region Hovedstaden med henblik på registrering af forskning samt plan for videreudvikling DK 2016 – 2017

Lone Lenk-Hansen

Lone Lenk-Hansen er uddannet tandlæge fra Københavns Universitet i 1997. Efter nogle år som militærtandlæge og privatpraktiserende tandlæge gennemførte hun uddannelsen til specialtandlæge i tand- mund og kæbekirurgi på Kæbekirurgisk afdeling, Aarhus Sygehus fra 2004-2010. Siden 2010 har hun været medejer af en henvisningspraksis i kirurgi i Aarhus. Sideløbende hermed har hun i perioden 2002 til 2016 periodevis været klinisk lærer på kirurgisk afdeling på tandlægeskolen i Aarhus.

Malene Hallund

Malene Hallund er uddannet tandlæge fra Københavns Universitet i 2001 og har derefter videreuddannet sig til Specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi fra Rigshospitalet i 2010 med subspecialt i traumatologi fra University of Cape Town, South Africa. Malene har siden 2006 arbejdet i kirurgisk henvisningspraksis og har i 2012 været medstifter af Specialtandlægerne i Bredgade. Malene Hallund er afdelingstandlæge på Afd. for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi, Odontologisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet. Malene er formand for foreningen Dansk Selskab for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi (DSTMK) og har siden 2016 været medlem af først Tandlægeforeningens årskursuskollegie og siden den faglige komité for Tandfaglige Dage. Malene Hallund er forskningsaktiv indenfor oral kirurgi og implantologi og underviser på såvel Københavns Universitet som i privat kursusregi.

Marie Kjærgaard Larsen

Cand.odont. fra Københavns Universitet i 2013. Efterfølgende arbejde på Grønland og i almen praksis samt forskningsarbejde på Odense Universitetshospital. Under uddannelse til specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi på Aalborg Universitetshospital. Ph.d.-studerende på Aalborg Universitet omhandlende postoperative sequelae efter operativ fjernelse af visdomstænder i mandiblen. Har udgivet publikationer i nationale og internationale tidsskrifter.

Merete Aaboe

Tandlæge fra Tandlægeskolen i København 1986.
Ph.d. fra Tandlægeskolen i København 1996.
Specialtandlæge Glostrup Hospital 2001.
Afdelingerne for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi, Tandlægeskolen i København og Rigshospitalet 1994 – 1996, 2001 – 2007.
Afdelingen for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi, Tandlægeskolen i Aarhus 2007 – 2014.
Henvisningspraksis i kirurgi 2005 – .
Underviser i emnerne: oral kirurgi, den medicinske patient, farmakologi, vågen sedering, implantologi.

Tidligere formand for Selskabet for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi, tidligere chairman for International Team for Implantology, Danmark.
Senior editor og medlem af ITI Online Academy Editorial Board.
Chairman for ITI Curriculum Examination Task Force.

Morten Bay Grauballe

Uddannet tandlæge fra Københavns Universitet i 2005. Ph.d. fra Aarhus Universitet med fokus på det indbyrdes forhold mellem marginal parodontitis og diabetes. Modtog i 2012 Diabetes Foreningens Legat. Endvidere særlig interesse for infektionskontrol i forbindelse med implantatbehandling, hvilket er fokusområdet for postdoc ved Københavns Universitet 2019.

Desuden henvisningstandlæge (Evident Tandlægerne) med hovedvægt på marginal parodontitis og periimplantitis. Siden 2005 sekretær i Dansk Selskab for Parodontologi, ITI Fellow og ITI Education Delegate.

Morten Schiødt

Overtandlæge, dr. odont.
Specialtandlæge i Oral & Maxillofacial Kirurgi ved Rigshospitalet, København.
Gæsteprofessor ved Klinisk Epidemiologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital.
Morten Schiødt har været klinikchef for Tand-Mund-Kæbekirurgisk Klinik, Glostrup Hospital og Rigshospitalet 2001-2011, formand for Dansk Selskab for Oral & Maxillofacial Kirurgi. Han var gæste Associate Professor ved University of California, San Francisco, USA, 1986-1989, og har været Consultant for WHO på projekter i Tanzania og Burkina Faso 1987-88 og 2006-09.

Morten Schiødts nuværende forskningsfunktioner:
Direktør for Copenhagen DNJ Cohort og Osteonecrosis Research ved Rigshospitalet, inklusive fem studier nationalt og internationalt.
Principal Investigator for studie af Prognosis af Dentale Implantater ved Sjøgren's Syndrome, Principal Investigator for dansk site af International Multicenter Study om patch udvikling til behandling af Oral Lichen Planus.

Publikationer:
Han er forfatter til 191 publikationer inkl. 90 peer-reviewed videnskabelige artikler og medforfatter til 25 lærebogskapitler.

Olav Jonas Bergmann

Uddannet tandlæge og læge. Speciallægeautorisation i specialerne intern medicin, hæmatologi og infektionsmedicin. Arbejdet som tandlæge ved Aarhus Kommune Børnetandpleje og på Odontologisk afd., Aarhus Kommunehospital. Overlægeansættelser i København, Odense og senest Vejle. Modtog Aarhus Universitets guldmedalje (intern medicin) i 1987 og blev dr.med. i 1991 ("Oral infections in haematological patients. Pathogenesis and clinical significance"). Har været adjungeret som professor i integreret oral og intern medicin ved Københavns Universitet og senest i generel og oral medicin ved Aarhus Universitet, herunder i begge tilfælde undervist tandlægestuderende i intern medicin. Har gennem de sidste 17 år været arrangør af og underviser ved Sundhedsstyrelsens kursus i medicinsk risikovurdering ved specialtandlægeuddannelsen i tand-, mund- og kæbekirurgi. Tidligere gennem 16 år været censorformand ved tandlægeuddannelsen og i 21 år været censor i intern medicin ved lægeuddannelsen i Danmark.

Per Vult von Steyern

Professor, dr.odont., ph.d., Departement of Materials Science and Technology, Faculty of Odontology, Malmö University, Malmö, Sweden.

Peter Lindkvist

Tandlæge Peter Lindkvist er uddannet fra Københavns Tandlægeskole i 1984. Har haft klinik i København siden 1987 med vægt på kirurgi og protetik. Peter Lindkvist var i 2003 med til at danne Colosseumklinikken på Kgs. Nytorv og har siden været partner på klinikken. Han arbejder primært med protetik og kirurgi, med fokus på mikrokirurgi og implantologi samt protetik. Peter Lindkvist har deltaget i en lang række internationale konferencer og symposier og fulgt postgraduat uddannelse (via ADA – American Dental Association) i Æstetisk blødtvævsbehandling (mikrokirurgi), implantologi og kirurgi. Peter Lindkvist har holdt/holder kurser nationalt og internationalt i æstetisk parodontal kirurgi og mikrokirurgi, implantologi og protetik såvel teoretisk som med hands-on sessions. Peter Lindkvist er medlem af adskillige faglige foreninger og har i perioden 2008-2017 været medlem af betyrelsen og formand for Dansk Selskab for Oral Implantologi (DSOI). Har publiceret enkelte artikler, herunder artikel i EAO (European association of Osseointegration) tidsskrift Inspyred i december 2018 med titlen "Customised allogenic bone-block – a clinical case involving major maxillofacial trauma". Peter Lindkvist har arbejdet som sagsbehandlende tandlæge i Tandlægenævnet for Københavns Kommune i perioden 1995-2005 (sagsbehandling af klagesager). Konsulent for forsikringselskab ulykke/skade afdeling i perioden 2000-2007 I perioden 2005-2007 arbejdet som tandlægefagligt medlem af Tandskadeankenævnet. Siden 2007 ansat af Tandlægeforeningen som tandlægekonsulent i Tandskadeerstatningen. Arbejder med tandlægefaglige spørgsmål og behandlingsvurderinger.

Peter Marker

Cand. odont. fra Københavns Tandlægehøjskole 1973
Specialtandlæge i TMK-kirurgi fra Odense Universitetshospital 1986.
Overtandlæge på Kæbekirurgisk Afdeling, Odense Universitetshospital 1993-2014. I en årrække uddannelsesansvarlig, og i perioden 2008-2012 ledende overtandlæge.
Klinisk lærer på Syddansk Universitet på institut for oto-, rhino-, langygologi 2005-2014.
Underviste medicinske studenter i ansigtstraumatologi og i mundhulens sygdomme.
Har siden 2006 været ITI-fellow.
Har fra 2010 til 2018 været specialtandlægekonsulent ved Regionstandplejen, Region Syd-danmark vedr. behandling af agenesier
Har i en årrække drevet kirurgisk henvisningspraksis i Odense. Er nu ansat som kirurg hos tandlægen.dk Centrum Odense.
Har publiceret en lang række artikler om kæbekirurgiske og oral medicinske emner i nationale og internationale tidsskrifter. Medforfatter til tre fagbøger. Har præsenteret talrige papers til internationale konferencer, og er en ofte benyttet foredragsholder og kursusgiver.

René Christian Bleeg

Dec 18 – Mar 19 Ledende overlæge, Forsvarets Luftevakueringseskadrille, Forsvarets Sanitetskommando, Flyvestation Aalborg
Mar 18 – dec 18 Overlæge, Forsvarets Luftevakueringseskadrille, Forsvarets Sundheds-tjeneste, Flyvestation Aalborg
Maj 16 – mar 18 Overlæge, uddannelsesansvarlig overlæge, Aalborg Universitetshospital, Klinik Anæstesi Nord, Klinik Kvinde, Barn og Urologi.
Maj 15 - Lægebil RHN
Maj 15 – maj 16 Afdelingslæge, Klinik Anæstesi, Sygehus Vendsyssel, Intensiv afd.
Maj 11 – maj 15 Hovedudd./Speciallæge udd. i Anæstesiologi & Intensiv medicin, Region Nordjylland, Aalborg Universitetshospital

Sven Erik Nørholt

Overtandlæge ved Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk afdeling, Aarhus Universitetshospital og Klinisk Professor, Sektion for Kæbekirurgi og Oral Medicin, IOOS, Aarhus Universitet.

Uddannelse:

1988: cand.odont.
1994: specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi
1998: ph.d.

Ansættelser:

1989 - 1994: Uddannelsestandlæge, Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk afdeling, Aarhus Universitetshospital
1994 - 1997: Specialtandlæge, Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk afdeling, Aarhus Universitetshospital
1998 - : Overtandlæge, Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk afdeling, Aarhus Universitetshospital

- 1999 - 2013: Ekstern lektor, Kirurgisk afdeling, Aarhus Tandlægeskole, Aarhus Universitet.
- 2013 - 2018: Klinisk professor, Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet
- 2018 - : Klinisk professor, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet

Søren Schou

Siden 2015 henvisningspraksis (Specialtandlægerne Seedorffs Stræde) på fuldtidsbasis med fokus på oral kirurgi og radiologi.

Tandlæge i 1988 og indtil 2002 ph.d.-studerende, adjunkt og lektor på Odontologisk Institut, Københavns Universitet og Rigshospitalet. 2002-2007 overtandlæge på Aalborg Universitetshospital. 2007-2015 professor og sektionsleder ved Sektion for Kæbekirurgi og Oral Patologi, Institut for Odontologi, Aarhus Universitet. 2015-2018 tilknyttet Odontologisk Institut, Københavns Universitet som professor og siden 2018 ansættelse med fokus på forskning.

Ph.d. 1993, specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi 1999, dr.odont. 2004.

Tidligere præsident for European Association for Osseointegration (EAO), herunder ansvarlig for EAO's årsmøde i Bella Center i 2012 med 3.500 deltagere. Endvidere tidligere formand for Dansk Selskab for Tand-, Mund- og Kæbekirurgi (DSTMK) og medredaktør af European Journal of Oral Implantology (EJOI).

Videreuddannet i tand-, mund- og kæbekirurgi, bl.a. ved Westfälische Wilhelms-Universität, Münster, Tyskland. Har publiceret over 130 artikler og lærebogskapitler i internationale og nationale fagtidsskrifter.

Modtaget flere uansøgte anerkendelser og priser, bl.a. Fluo-Calcin prisen, CODAN prisen, Zendium-Hoogendorn prisen, Ingeborg og Leo Dannins Legat for Videnskabelig Forskning, Årets Buket (Årets underviser) og Aalborg Tandlægeselskabs Hæderspris. Er den eneste dansker, som er tildelt EAO's Guldmedalje (2014).

Aktuel forskningsaktivitet: Implantatbehandling på patienter med tandtab forårsaget af paradontitis og kirurgisk endodonti.

Thomas Decker Christensen

Uddannelse og ansættelser:

Lektor i thoraxkirurgi ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet
Speciallægeanerkendelse i thoraxkirurgi

Tildelt fagområde indenfor Trombose og Hæmostase

Tidligere ansat ved Thoraxkirurgiske afdelinger på Odense Universitetshospital (OUH), Department of Thoracic Surgery, Glenfield Hospital, University Hospitals of Leicester, Leicester, United Kingdom samt Department of Thoracic Surgery, Birmingham Heartlands Hospital, Heart of England NHS Foundation Trust, United Kingdom

Nuværende ansættelse: Hjerne-, Lunge-, Karkirurgisk Afd. T, Aarhus Universitetshospital

Videnskabeligt arbejde:

Vejleder for flere ph.d.-studerende, forskningsårsopgaver og kandidatspeciel samt bedømmer af flere ph.d. afhandlinger

Reviewer for ca. 25 internationale videnskabelige tidsskrifter, bl.a.: JAMA (The Journal of the American Medical Association), BMJ (British Medical Journal), The Cochrane Collaboration, The Annals of Thoracic Surgery, Heart samt The Lancet

Publiceret mere end 80 artikler i peer-reviewed internationale tidsskrifter

Diverse:

Tidligere formand for Dansk Selskab for Trombose og Hæmostase (DSTH)

Kursusleder og underviser indenfor mange postgraduate kurser, møder mv. omhandlende trombose og hæmostase samt thoraxkirurgi

Thomas Foldberg

Cand. odont 1990, almen praksis 1990-2001. Kirurgisk henvisningspraksis fra 2001 med fokus på kirurgisk endodonti. Medejer af "Klinik for Kirurgi og Endodonti" i København.

Thomas Starch-Jensen

Thomas Starch-Jensen er klinisk professor og overtandlæge ved Kæbekirurgisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital samt postgraduate klinisk lektor ved Aarhus Universitet.

Forskningsinteressen er primært fokuseret på ortodontisk kirurgi, knogleregeneration og implantatbehandling. I 2012 forsvarede Thomas sin ph.d.-afhandling med titlen "Maxillary sinus floor augmentation with Bio-Oss and particulated autogenous mandibular or iliac bone grafts in different ratios". Thomas Starch-Jensen har publiceret talrige artikler i internationale og nationale tidsskrifter og er hovedvejleder for flere ph.d.-studerende.

Godt at vide ...

Kursussted

Aalborg Kongres & Kultur Center, Europa Plads 4, 9000 Aalborg

Dokumenteret efteruddannelse

Ved deltagelse i Symposium 2019 optjener du 12 kursustimer.

Kursuspris

Kr. 5.500,- for Tandlægeforeningens medlemmer og deres ansatte (ikke tandlæger) samt medlemmer af de øvrige nordiske tandlægeforeninger.

Kr. 6.800,- for ikke-medlemmer.

Prisen er inklusiv pauseforplejning.

Hvor tilmelder jeg mig?

Tilmelding foregår på www.tandlaegeforeningen.dk eller www.tdlnet.dk

– klik på Efteruddannelse / Kurser / Symposium.

Nyt pga. GDPR: Er du medlem af Tandlægeforeningen skal du tilmelde dig via Tdlnet.dk for at opnå korrekt titel på dit navneskilt og opnå dine kursuspoint.

Seneste tilmeldingsfrist er mandag den 28. oktober 2019, forudsat der er ledige pladser.

Er du tandplejer, anbefaler vi i år, at du deltager på Konferencen for klinikassistenter frem for Symposium.

Hvis du bliver forhindret eller syg

Ved afbestilling efter den 2. oktober 2019 refunderes 50 % af kursusafgiften.

Ved afbestilling efter den 18. oktober 2019 opkræves hele kursusafgiften.

Afbestilling skal i alle tilfælde ske via mail til efteruddannelse@tdl.dk eller via telefon 70 25 77 11.

Du er velkommen til at sende en anden deltager i stedet, blot du giver besked!

Navneskiltet udleveres ved ankomst

Dit personlige navneskilt udleveres sammen med en keyhanger, når du ankommer til Aalborg Kongres og Kultur Center.

Hvor kan jeg overnatte?

Hotelreservation kan foretages via VisitAalborg, som sikrer, at der er hotelværelser til Symposiets deltagere. Du finder hotelværelserne via dette link:

<https://www.visitaalborgproduction.dk/tandlaegeforeningen2019/hotel-booking>

Benyt symposiets eventsite

ff.evenzu.com/symposium2019

Kan tilgås fra smartphone, tablet eller laptop med internetforbindelse

Første gang du benytter linket, skal du oprette en profil med en unik e-mail og adgangskode. Har du i forbindelse med tidligere arrangementer allerede oprettet en profil på evenzu-sitet, kan du logge ind med den igen.

KVALITETSSTYRINGSSYSTEM
DS/EN
ISO 9001

Amaliegade 17
1256 København K

Tel.: 70 25 77 11

info@tandlaegeforeningen.dk
www.tandlaegeforeningen.dk